

SEMBRA
LLIBRES

Enric Aguilar

**LA FALLERA
CALAVERA**

Il·lustracions d'Esther Méndez

**SEMBRA
LLIBRES**

La Fallera Calavera

Primera edició: febrer de 2015

© Del text original: Enric Aguilar Almodóvar

© Il·lustracions d'Esther Méndez

© D'aquesta edició: Sembra Llibres, Coop. V., 2015

Apartat de correus 8

46740 Carcaixent (Ribera Alta)

sembra@sebrallibres.com

www.sebrallibres.com

Disseny de la col·lecció: Setanta | www.setanta.es

Correcció: Roger Sarrià

Maquetació: Setanta

Sembra Llibres forma part de l'Associació d'Editorials Independents

Aquest llibre s'ha imprès a Bookprint amb paper ecològic, offset cru de 90 grams i ha estat compaginat amb cos 12 de la tipografia Chronicle.

ISBN: 978-84-942350-7-8

[DL: V-532-2014](#)

*«Despertant els nostres cors, València riu.
Per la senda de les flors, ja ve l'estiu.»*

Per als meus pares, que em van ensenyar
a estimar esta llengua meravellosa

CAPÍTOL 1

Com cada 19 de març, el dia de Sant Josep s'havia anat obrint pas amb el ritme sorollós de la *desperta*. Era un ritual un pèl sàdic, que consistia a impedir que els veïns pogueren conciliar el son a base de masclets i petards encesos a les set del matí per tots els barris de la ciutat. Però els valencians ja hi estaven acostumats, és clar. Hi havia qui, fins i tot, havia caigut en una somnolència tan profunda que no era ni tan sols conscient d'aquella estranya tradició. Sobretot l'últim dia de festa, quan els fallers i la resta de ciutadans acumulen el cansament d'hores d'alcoholisme, revetles i càntics diversos. La darrera jornada, ells intentaven dissimular les conseqüències dels excessos amb les imprescindibles ulleres de sol. Elles, en canvi, no podien amagar el seu caminar coix i asimètric. Era el resultat de dies i dies movent-se al ritme de la banda de música, carregant vestits plens de daurats i unes incòmodes sabates de taló alt.

Però aquell no era un Sant Josep qualsevol. Era el dia de la *súper-híper-mega-masclètà*. L'ajuntament havia invertit una suma astronòmica de diners per crear l'espectacle pirotècnic més gran vist mai a València. Nou-cents quilos de pólvora prometien rebentar els timpans dels assistents, saturar de diòxid de carboni les avingudes de la ciutat i fer saltar totes les alarmes dels cotxes estacionats en el radi d'un quilòmetre.

A les 12 del migdia, quan encara faltaven dues hores per a l'inici de la tempesta de pólvora, a la plaça ja no cabia ni una agulla. La gent esperava durant tot el matí, somrient i dempeus, que començara l'orgia decibèlica. Al ritme de «me quemaste como un muñeco de falla», del Titi, s'entretenien colpejant unes pilotes gegants que una coneguda marca de cervesa havia disposat gratuïtament perquè al poble se li fera més amena l'espera. Però als valencians no els calien pilotes. A la plaça tot era joia, harmonia i complicitat. Malgrat les aglomeracions, ningú s'empentava ni es barallava per tindre un lloc millor. Ben al contrari: la gent, sadollada de felicitat i entusiasme, cedia amablement el seu lloc a qui el reclamava mentre se saludava amb un «bon dia» i un somriure d'orella a orella.

Mitja hora abans de les dues, un popular periodista ja havia començat la transmissió en directe per a l'estimada televisió pública valenciana.

—...I ja estem ací, a la plaça de l'Ajuntament, en este fantàstic dia de Sant Josep per oferir-los l'última *masclètà* de les Falles d'enguany. Però ja ho saben, hui no és un dia qualsevol ni esta és una *masclètà* qualsevol. Hui, senyores i senyors, assistirem a una fita històrica que no podran oblidar. Hui és el dia de la *súper-híper-mega-masclètà*, un espectacle eixor-

dador a càrrec de les tres millors pirotècniques valencianes, que han unit forces per crear la *mascletà* més impactant de la història. Només a València es podia fer un esdeveniment d'estes característiques, tan atractiu per a tot el planeta i al mateix temps, tan nostre!

—Així és, Paco —Empar, la presentadora habitual, li va prendre la paraula—. Per oferir-los tots els detalls hem desplaçat el plató a la plaça de l'Ajuntament. Este esdeveniment històric promet tornar a posar València en el mapa i a situar-nos com a referent turístic internacional. En acabar la *súper-híper-mega-mascletà*, podrem entrevistar l'alcalde de València, el president de la Generalitat i, és clar, els tres pirotècnics responsables d'esta grandiosa obra d'art sonora.

—Precisament —tornava un exaltat Paco—, des de l'ajuntament i la Generalitat no només s'ha vetlat perquè este espectacle deixe impactat el món sencer, sinó perquè es desenvolupe d'una manera totalment segura. Tot està preparat per a fer història hui. Fins i tot pareix que l'oratge s'ha posat de la nostra banda. Els meteoròlegs anunciaven certa inestabilitat i possibilitat de ratxes de vent, però ara mateix l'únic que veiem, Empar, és un sol que bada les pedres! Quin dia, valencians, quin dia!!!

Els locutors anaven esperonant l'excitació del públic, a mesura que ells també retroalimentaven les seues pròpies expectatives amb adjectius grandiloqüents. Imatges aèries espectaculars mostraven la gentada que bullia al centre del cap i casal, mentre que altres càmeres oferien primers plans de famílies senceres gaudint de l'espera amb una felicitat desbordada. Al balcó de l'ajuntament, l'Alcalde ja

estava envoltada d'un grup de falleres, totes disposades ordenadament amb les seues clàssiques bandes representatives. L'Alcaldessa lluïa orgullosa un vestit roig intens, amb jaqueta i faldilla, i un collar de perles per a ornamentar el coll. El pentinat era el de sempre: un cabell cardat i esculpit amb cura, que afegia una mica més de volum al seu físic poc discret. Era un personatge molt estimat a la ciutat. De fet, governava feia tants anys que ja ningú recordava el seu nom. Només se la coneixia com l'Alcaldessa. Darrere seu, i en un segon pla, el president de la Generalitat intentava somriure i mostrar la satisfacció del moment, tot i que la seua expressió grisa mancava del carisma de la líder municipal. Però encara n'hi havia més; la *súper-híper-mega-mascletà* era un esdeveniment únic i requeria la presència de més autoritats. El president del Govern espanyol també tenia protagonisme i les càmeres de la televisió el mostraven fent algun comentari trivial amb ni més ni menys que Ses Majestats els Reis d'Espanya.

Però les veritables reines d'aquell dia eren les falleres majors. El seu gran moment havia arribat, per fi. Sempre serien recordades com les falleres que van donar permís per a encendre la *mascletà* més gran i cara de la història. Així, amb mans tremoloses i ulls mig plorosos, xiqueta i adulta van agafar alhora el micròfon per pronunciar les paraules màgiques que omplien de joia el poble:

—Senyor pirotècnic, pot començar la... *súper-híper-mega-mascletà*!!

La gent es va fondre en una cridòria boja, al mateix temps que dos trons anunciadors van donar pas a l'inici de l'espectacle. La *mascletà* es va encendre seguint una partitura, amb ex-

plosions bellament sincronitzades que anaven preguntant-se i responnent-se a banda i banda de la plaça. Amb cada tro, la gent notava cada múscul, os i òrgan del seu cos. Participaven en la festa amb crits rítmics que acompanyaven les tremolors. Alguns obrien la boca per evitar l'explosió dels timpans, mentre que els turistes es tapaven les orelles sorpresos per la potència del soroll. El color va fer acte de presència per dibuixar una monumental senyera a la plaça, alhora que al cel uns coets d'última generació escrivien «*Vixca* València» amb un accent tort que no se sabia ben bé cap a on apuntava.

La televisió pública valenciana retransmetia l'espectacle amb el rigor que requeria l'ocasió. Es combinaven detalls dels canons disparant pólvora amb grans plans aeris que mostraven una plaça ja col·lapsada pel fum. No podien faltar els rostres de les autoritats al balcó. L'Alcadessa tenia una expressió triomfal i contemplava satisfeta el xou, com si prevera un vot més per cada nou tro que sonava. Les falleres de la Cort d'Honor exhibien totes un somriure perfecte, fruit d'anys d'ortodòncia i algun tractament blanquejador. Algunes d'elles estaven visiblement emocionades i no ocultaven la lluentor dels seus globus oculars.

La *súper-híper-mega-mascletà* avançava i agafava força. El terratrèmol terrestre, la penúltima fase de l'espectacle, havia començat. Les explosions a la plaça es produïen a tanta velocitat que els 120 decibels de soroll no deixaven descansar els assistents ni una mil·lèsima de segon. Les càmeres van tornar a mostrar el balcó per veure les falleres en l'instant en què el terratrèmol aeri s'iniciava.

I aleshores va ocórrer.

Un fet canviaria el destí de la ciutat per sempre.

En el moment en què milers de coets eixien disparats cap al cel per oferir un final apoteòsic, una ratxa de vent inesperada va començar a bufar amb força. Era un vent violent que fins i tot feia trontollar els ninots principals de la falla de l'Ajuntament. La televisió va mostrar les falleres del balcó. Mogudes per la intensitat de la ràfega, s'agafaven entre elles amb una mica de temor.

I llavors es va fer fosc, i el negre ho va rematar tot.

L'emissió en directe s'havia aturat. Espectadors de Gandia, Vinaròs o Xixona van deixar de seguir la *súper-híper-mega-masclètà* sense entendre què estava passant. Als pocs segons, un molinet televisiu amb la imatge gràfica de la cadena insinuava que algun error tècnic havia posat fi a la transmissió en directe. Què devia estar passant a la plaça? Com havia pogut ocórrer allò? Era la primera vegada en la història que s'interrompia una *masclètà* en directe, i l'audiència aguantava la respiració amb el cor en un puny.

Mentrestant, al cap i casal l'espectacle havia conclòs. Dos trons confirmaven que aquell gran xou s'havia acabat, mentre la gent aplaudia i cridava amb eufòria. La megafonia projectava el pasdoble de cada dia, però aquesta vegada alguna cosa era diferent. Al balcó de l'ajuntament el pànic s'havia apoderat de les autoritats. El president de la Generalitat, amb una expressió similar a l'habitual però lleugerament descomposta, s'espolsava de la corbata restes de budells humans. L'Alcaldessa, amb la cara coberta de sang i tocant-se el cabell de manera compulsiva, cridava amb tanta potència que el balcó tornava a tremolar. Més enfurismada que commocionada, la cap del consistori no deixava de preguntar als presents:

— Què és el que ha fallat? Què és el que ha fallat??!!!

Va ser aleshores quan una fallereta infantil, entretallada per la plorera, va exclamar:

—S’ha mort...!

Al darrere seu jeia el cos immòbil d’una de les falleres de la Cort d’Honor. Una terrible ferida confirmava l’anunci de la xiqueta: ni més ni menys que un forat enorme a la banda esquerra del seu tors. Part de la roba estava cremada, el rostre continuava intacte i pareixia que conservava algunes costelles. Això sí, li faltava el més important: el cor.

Els dies següents, les corredisses pels passadissos de l’ajuntament es van tornar habituals. L’Alcaldessa havia suspès els actes de Sant Josep i havia declarat tres dies de dol oficial a la ciutat. Fins i tot els monuments fallers, a l’espera de ser cremats, van col·lapsar 72 hores més els carrers de la ciutat.

Però, passades unes setmanes, i ja ben entrada la primavera, el poble continuava intranquil. Els rumors assenyalaven un error de seguretat en la *súper-híper-mega-mascletà* com la causa principal del terrible succés. De retruc, és clar, en feien responsable l'equip municipal i amenaçaven d'arruïnar el pròxim gran esdeveniment: la inauguració del fartó més gran del món. Davant la tempesta que es veia vindre, el seguici d'assessors de l'Alcaldessa decidiren reunir-la per comunicar-li l'estat de la qüestió:

—Alcaldessa —va començar un dels assessors després de fer-li la reverència obligada—, la situació és preocupant. La gent no parla d'una altra cosa i les càmeres de les torres de Serrans mostren un 30% de descens dels somriures.

—Heu canviat la jardineria del pont de les Flors? Fa més d'una setmana que veig els mateixos geranis! —va exclamar l'Alcaldessa amb fúria.

—No hauríem d'ignorar el problema de fons. Les enquestes comencen a notar una caiguda de la seua popularitat i la gent demana una investigació que aclarisca per què va morir la fallera.

—Va ser un accident!!! —va cridar amb una veu més ronca de l'habitual. La tremolor de les parets de l'ajuntament va espantar els assessors.

—Ho sabem, Alcaldessa. Però la gent troba sospitosos que l'emissió televisiva s'interrompera just en aquell moment...

—Què insinues?!!! — va dir brandant la vara de batlessa amb to desafiant.

—Potser si tallàrem els rumors amb una investigació... possiblement la ciutat tornaria a la normalitat.

—Quin tipus d'investigació? Quant ens costarà això? Encara hem de pagar una fortuna per aquell fartó descomunal!

Es va produir un murmurí a la sala, sobretot entre els assessors que havien impulsat la fabricació d'aquell dolç de dimensions planetàries. Però a poc a poc, els consellers de l'Alcaldessa la van convèncer. Organitzarien una investigació fugaç que demostraria al poble la veritat: el que havia passat a la fallera havia estat un desafortunat accident que no s'hauria pogut evitar.

—No s'hauria pogut evitar! —aclarí amb fermesa un dels pirotècnics implicats en la *súper-híper-mega-mascletà*.

El procés havia començat. Al jutjat d'instrucció, diverses veus anaven pronunciant-se una darrere de l'altra, però totes cantaven una cançoneta similar. «Les mesures de seguretat eren extremes», «Eixe accident era imprevisible» o «Va ser un colp de vent que no es podia anticipar». A la sala s'acostaven polítics, meteoròlegs i fins i tot falleres de la Cort d'Honor. Però tots coincidien en dos adjectius:

—Imprevisible i inevitable —va determinar la jutgessa, per posar fi així a un procés que va concloure a velocitat de traca.

La sentència va córrer com la pólvora. Tot estava correcte per part de l'administració. L'Alcaldessa lamentava l'accident i tornava a oferir el condol als familiars de la fallera, tot recordant que aquell fet no es podria haver previst. Els rumors que apuntaven a un dèficit de seguretat es van quedar orfes de proves: no tenien ni tan sols imatges del moment de l'accident, ja que aquestes s'havien perdut per un error tècnic a causa de la meteorologia.

Els mesos següents, les aigües van tornar a córrer tranquil·les per la ciutat del Túria. La inauguració del fartó més

gran del món va ser un èxit absolut: l'objectiu era que es vera des dels satèl·lits, com la Gran Muralla Xinesa, però en versió comestible. Els visitants podien fer-se fotos amb aquell descomunal prodigi de la rebosteria i, a més, els que s'hi acostaven n'arrancaven un tros i el mullaven en una piscina d'orxata instal·lada davall del pont de Calatrava. Tot un goig per al paladar que no només contribuïa a la revitalització de la indústria alimentària, sinó que també servia per a omplir l'estómac de milers de sense sostre que s'hi acostaven atrets per un exercici de caritat sense precedents.

La popularitat de l'Alcaldessa tornava a pujar com l'escuma i els ciutadans aplaudien les mesures que impulsava. Totes les façanes del centre de la ciutat es netejaven a consciència perquè llüiren més que mai. A la plaça de l'Ajuntament, el mobiliari de fusta es va substituir per bancs d'ivori i es va crear una nova subvenció molt apreciada: la que rebrien tots aquells ciutadans que caminaren pel carrer amb un somriure llampant. Els valencians, coneguts i desconeguts, se saludaven amb paraules optimistes i la ciutat aparentava viure una nova època daurada. Així, els mesos passaven sense que ningú es recordara del que havia passat a la fallera de la Cort d'Honor, rebentada per un petard que s'havia escapat de la seua trajectòria en estranyes circumstàncies.

Prompte les *masquetaes* van tornar i els primers ninots de la secció especial poblaren les places. Els carrers recuperaven les senyeretes de plàstic i l'olor del fregit dels bunyols de carabassa ja se sentia als voltants de l'estació del Nord. Les Falles havien tornat, un any després, disposades a enlluernar turistes i locals, sense que ningú dedicara ni un segon a recordar la pobra fallera morta. Enguany, a més

a més, un fenomen de la natura ornamentava la ciutat per fer-la encara més esplendorosa. Era la superlluna, un esdeveniment que només ocorria cada cert temps i que aportava a la lluna plena un plus de lluminositat i grandària. Moltes parelles d'enamorats, fugint de la contaminació lumínica de la urbs i del rebombori de la festa, van estirar-se als pocs camps d'horta que sobreviuen a l'extraradi per observar l'astre en el seu punt més magnífic. La lluna es mostrava redona, descomunal i tan fluorescent que quasi encegava. Va ser en aquell moment de serenor, quan una parella jove, captivada per l'espectacle natural, es va sobtar pel que estava començant a passar.

—Un bony! A la lluna li ha eixit un bony!!! —criava un xic amb sorpresa.

Així era! Una espècie de tumor al costat dret desdibuixava la circumferència perfecta de l'astre de la nit. D'alguna manera, la lluna estava mutant, modificant la seua forma. Uns minuts després, el costat esquerre també va començar a créixer, com si el cos celeste volguera traure dues banyes imponents. Però encara n'hi havia més. De la part superior emergia alguna cosa: una punta afilada que amenaçava de deixar la lluna irreconeixible. A l'horta, centenars de persones ja s'havien adonat que estava succeint un fet pertorbador. Alguns feien fotografies amb el telèfon i ho compartien en els seus grups de whatsapp; d'altres directament fugien, espantats per la situació.

Però a la ciutat la gent continuava de revetles i encenent petards, aliena a l'insòlit fenomen natural. Ni tan sols l'Alcaldessa n'era conscient. Ella es trobava al seu despatx de casa, mirant fotografies de falleres del llibret de la Junta

Central mentre un gotet de cassalla li alegrava la nit. Només se sentia el tic-tac del rellotge i alguns masclets que encara ressonaven pels carrers. De sobte, l'himne regional valencià va trencar la pau nocturna. Era la seua melodia de mòbil que, ofrenant noves glòries a Espanya, la va posar en alerta. Un dels seus assessors li estava telefonant. Què devia voler a aquelles hores i en un dia de festa? Va dubtar uns instants, però finalment va decidir despenjar el telèfon, mig malhumorada i alhora encuriosida.

—Digues —va respondre, més seca de l'habitual.

—Alcaldessa! Tothom està meravellat! Ens ha d'explicar com ho ha fet! És impressionant!!! Ja hi ha gent cridant a la premsa! —l'assessor parlava una mica entretallat, segurament afectat per l'excitació del moment.

—No sé de què em parles —va respondre amb veu greu, tranquil·la però sense entendre res del que ocorria.

—La lluna! La lluna!!! Com ho ha fet? Qui se n'ha encarregat? —L'assessor estava massa nerviós per a construir una frase mitjanament coherent, així que l'Alcaldessa va decidir fer una comprovació ella mateixa.

Va activar el mans lliures del telèfon i deixà el seu assessor parlant sense fer-li massa cas. Es va posar una bata i, després d'agafar el got de cassalla, es dirigí al balcó del despatx. En eixir no notà res estrany, fins que va mirar cap al cel: la lluna, gegant i brillant, havia mutat per complet. Li havien eixit dos monyos d'enormes proporcions, un a cada costat, i a la part central un altre trenat amb dues agulles clavades. Al costat superior, una pinta gegantina coronava el que, sens dubte, s'havia convertit en un cap de fallera descomunal. L'Alcaldessa es va quedar bocabadada. El que veia

era absurd i alhora encisador: el bescoll d'una superlluna pentinada com una autèntica fallera. Va fer un glop de cassalla i després observà el got, com si aquella beguda li estiguera provocant al·lucinacions. Potser, finalment i després de tants esforços, sí que havia aconseguit que València fóra el centre de l'univers! Però de qui eren aquells monyos? Quin rostre ocultava la lluna?

Com si li haguera llegit el pensament, l'astre va començar a girar-se a poc a poc fins a mostrar la seua cara aterridora. Una calavera immensa, amb pentinat d'autèntica valenciana, exhibia un somriure diabòlic i una mirada buida. Aleshores, el got que sostenia l'Alcaldessa se li va esvarar de les mans, suades i paralizades per una sensació d'horror absolut.

Aquesta és una nova llavor de Sembra Llibres.
Estarem agraïts de rebre els teus comentaris,
opinions o suggeriments. Amb entusiasme i cura,
seguirem sembrant llibres amb tu.

#LaFalleraCalavera